

Το Φάρμακο στην πορεία των αιώνων (Μανώλης Μιτάκης, Φαρμακοποιός, Κοσμήτορας Πανελληνίου Ενώσεως Φαρμακοποιών)

/ [Πεμπουσία](#)

Το προφίλ ασφάλειας και αποτελεσματικότητας των μοντέρνων φαρμάκων σε συνδυασμό με την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης έχει συντελέσει στο να αμφισβητείται ο ρόλος της θρησκείας στις μεταμοντέρνες κοινωνίες, αντικαθιστάμενος από τον ρόλο του ανθρώπου-μικρού δημιουργού.

Ο 20ός αιώνας παρέδωσε την σκυτάλη του στον 21ο με την «παρακαταθήκη» δυο παγκοσμίων πολέμων στους οποίους αφαιρέθηκαν εκατομμύρια ζωές. Η ειρωνεία είναι ότι ο 20ός αιώνας είναι εκείνος που παρέδωσε στην ανθρωπότητα την παράταση του προσδόκιμου της ζωής. Η έκρηξη των επιστημονικών ανακαλύψεων από όλες σχεδόν τις επιστήμες, βρήκε άμεση εφαρμογή στην ενίσχυση των δυνατοτήτων της φαρμακευτικής επιστήμης, με αποτέλεσμα την ανακάλυψη

φαρμάκων που όχι μόνο παρατείνουν την διάρκεια της ζωής, αλλά βελτιώνουν και την ποιότητά της.

Στο κατώφλι του 21ου αιώνα μπορούμε ήδη να μιλάμε για life style drugs. Πρόκειται για φάρμακα που αντιμετωπίζουν μια πάθηση που, ενώ άμεσα δεν θεωρείται επαπειλούμενη για την ζωή, εν τούτοις χειροτερεύει την ποιότητα της ζωής του ασθενή τόσο δραματικά, ώστε μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές ψυχικές παρεκτροπές που δυνητικά μπορεί να είναι απειλητικές για την ζωή. Συνήθως με τον όρο life style drugs μας έρχονται στον νου φάρμακα όπως η σιλντεναφίλη (Viagra) για την καταπολέμηση της σεξουαλικής δυσλειτουργίας. Σήμερα όμως η φαρμακευτική είναι σε θέση να βοηθήσει ευρύτερο κύκλο «κοινωνικών» παθήσεων, όπως για παράδειγμα η γυναικεία ακράτεια ούρων με φάρμακα, όπως η ντουλοξετίνη (Ariclaim). Πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η επίσκεψη και μόνο του ασθενή στον ιατρό του για την αντιμετώπιση των νόσων αυτών αποτελούσε taboo.

Το προφίλ ασφάλειας και αποτελεσματικότητας των μοντέρνων φαρμάκων, σε συνδυασμό με την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης και την θεαματική βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών (σε βαθμό που σε μερικά νοσήματα να έχουν αρχίσει να αρνούνται ότι είναι ασθενείς λόγω της επιτυχίας της φαρμακευτικής αγωγής που λαμβάνουν εφ' όρου ζωής), έχει συντελέσει στο να αμφισβητείται καιρία ο ρόλος της θρησκείας στις μεταμοντέρνες κοινωνίες, αντικαθιστάμενος από τον ρόλο του ανθρώπου-μικρού δημιουργού. Η έλευση της Dolly, η δυνατότητα του ανθρώπου να επέμβει στο γονιδίωμα, η τεχνολογία βλαστοκυττάρων, και η φαρμακογονιδιωματική, έχουν φέρει σε μεγάλη αμηχανία τις θρησκείες, συμπεριλαμβανομένου και του καθολικού και προτεσταντικού Χριστιανισμού. Στόχος του άρθρου αυτού είναι να καταδειχτεί ότι η Ορθοδοξία όχι μόνο δεν έχει τίποτε να φοβηθεί από την φαρμακευτική επανάσταση, αλλά μόνο κέρδη μπορεί να αποκομίσει. Κι αυτό γιατί η ορθοδοξία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ανακάλυψη των φαρμάκων και την γέννηση του νοσοκομείου, όπως θα δούμε παρακάτω.

Το φάρμακο στην αρχαία Ελλάδα

Σύμφωνα με τις αρχές της Εθνοφαρμακολογίας, η ανακάλυψη φαρμάκων από τον άνθρωπο, αποτελεί ιδιαίτερο διακριτό του χαρακτηριστικό, που προηγήθηκε ακόμα και από την ανακάλυψη της φωτιάς ή του τροχού. Κι αυτό γιατί οι πρωτόγονοι άνθρωποι είχαν την τάση να χαϊδεύουν την άγνωστη γή, για να την εξευμενίσουν. Ήταν λογικό, επομένως, κάποια από τα φυτά με τα οποία έρχονταν σε επαφή να αποδειχτούν σωτήρια για την ζωή τους, και γρήγορα διδάχτηκαν εμπειρικά την

ποσότητα που χρειάζονταν για να σωθούν αντί να δηλητηριαστούν. Το γεγονός ότι κάποια φυτά, ενώ ήταν δηλητηριώδη, μπορούσαν να σώσουν ζωές, έκανε τον Όμηρο να πρωτοεμφανίσει στην ανθρωπότητα την λέξη Φάρμακον. Η σημασία της λέξης αυτής των Ομηρικών επών σημαίνει φάρμακο και δηλητήριο ταυτόχρονα. Η αξία της λέξης Φάρμακον στον Όμηρο είναι τεράστια. Κι αυτό γιατί στον ομηρικό κόσμο, οι ήρωες δεν αρρωσταίνουν ποτέ. Ζούν ή πεθαίνουν. Εάν λαβωθούν σε μάχη, κάποιος θεός φροντίζει για να μην πεθάνουν. Αυτός ο θεός όμως δεν κάνει ιατρική. Κάνει θαύματα. Μέσα σε αυτόν τον κόσμο λοιπόν ο Όμηρος επέλεξε τον Οδυσσέα να χορηγήσει αντίδοτο στους συντρόφους του, που είχαν κυριευτεί από τις παρενέργειες που είχε το φάρμακο που τους έδωσε η Κίρκη, για να λησμονήσουν την πατρίδα τους. Η αναφορά λοιπόν της σχέσης φαρμάκου-δηλητηρίου και δηλητηρίου-αντιδότη, από τον Όμηρο, πυροδότησε την αρχή του τέλους του ελέγχου των θεραπειών από το ιερατείο της εποχής.

[Συνεχίζεται]